

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Quæstio VI. In Titulum VI. De Clerico Ægrotante Vel Debilitato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

nis; quæ jure privato, vel consuetudine legitima certorum locorum constituta sunt; ex privatis eorum moribus, & statutis, quæ justa, & recta, esse discenda, non ex factis; quia non quaritur, quid fiat; sed quid fieri debeat.

QUÆSTIO VI. IN TITULUM VI. DE CLERICO ÆGRO- TANTE VEL DEBILITATO.

649 **C**Um quandoque contingat, Præpositos & Rectores Ecclesiarum inhabiles reddi ad peragendum officium suum (propter quod datum & receptum est beneficium) senio, morbo, vel alio defectu illos inhabilitante ad ea peragenda, quæ sui muneris sunt, tam in spiritualium quàm temporalium administratione; præsentis titulo statuitur, qualiter in ejusmodi eventum Ecclesiis providendum.

ARTICULUS I.

An Clericus inhabilis amittat beneficium, vel fructus ejus?

650 **Q**uæstio procedit de inhabilitate, quam inducit infirmitas, debilitatio, senium, aut alius defectus Physicus, ratione cujus, prout oportet, ac Ecclesiæ bonum exigit, muneri suo præesse non potest. De hoc casu quando inhabilitas nascitur, ex morbo, vel infirmitate, (prout habetur 7. q. 1. cum percussio. 2.) scribit Gregorius Papa l. 2. epist. 3. ad candidum Episcopum, dicens: *cum percussio corporalis imminet, utrum pro purgatione, an pro vindicta contingat? DEI in hoc judicium ignoratur: & ideo non debet à nobis addi flagellatis afflictio: ne nos culpa (quod absit) offensa respiciat;* notatur autem ibidem post relatam textum, inc. 1. h. t. re. peti eundem textum, ac defini, quid tali casu sit agendum?

651 In dicto porro c. 1. quod est ejusdem Gregorii Papæ; sic ad eundem Episcopum Candidum scribit Pontifex: *fraternitatem tuam hortamur, quatenus Latorem presentium, ad percipienda, quæ consueta sunt ab Ecclesia tua, aegritudo sua non debeat impedire. Quia si alii ejus essent exem-*

plo deterriti, fortè non posset, qui militaret Ecclesiæ, inveniri, *sed secundum ejus ordinem, quacunque ei, si sanus esset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, quæ Ecclesiæ, potest accedere, fraternitas tua prabeat agrotanti.*

Confirmari potest hoc ex c. *presentium. 3. eod. 7. q. 1.* ubi Gregorius Pontifex Episcopo Syracusano, qui Presbyterum duorum mensium spatio à sua Ecclesiâ absentem remonerat, scribit, ut, *si manifesta aegritudinis causâ sua Ecclesiâ deficit, nullum ei ex ordinatione alterius Presbyteri permittat præjudicium generari, & in c. Pontifices 4. eod. c. & q. ubi Nicolaus Papa, scribens ad Alvinum Januensem Archi-Episcopum: Pontifices, inquit, qui aliquâ occupantur infirmitate, vel aegritudine, abjiciendi non sunt, nec alios in loco eorum consecrari oportet, nisi ex hac fuerint luce subtrahati.*

Ex hisce juribus deducitur. 1. Clericum cum infirmitate impeditum, etiam perpetuò, à functionibus officii sui, non esse removendum à beneficio, saltem invitum. 2. Integre illi deberi fructus ejus; 3. Etiam distributiones quotidianas, si, cum sanus esset, solitus erat interesse divinis, unde illæ debentur presentibus, constat, præter allatos textus, ex cit. c. ibi: *secundum ejus ordinem, quacunque ei, si sanus esset, poterant ministrari de ipsa exiguitate Ecclesiæ potest accedere, prabeat agrotanti.*

Dixi: *si, cum sanus esset, solitus erat interesse divinis, ex quibus capiuntur distributiones quotidianæ, ut innuere, tunc solum deberi eas agrotanti, quando absentiam principaliter inducit infirmitas; non autem, quando etiam sanus non solebat residere, aut divinis interesse;* tunc

tunc enim absentia non praesumitur nasci ex infirmitate, cujus tamen intuitu, Ecclesia benignè infirmos habet pro moraliter praesentibus, ac eis indulget perceptionem non modò fructuum, sed etiam distributionum, cujus rationem dat Abbas ex c. *Majores*. 3. de Baptif. quòd casus superveniens, recipiat interpretationem juxta statum proxime praecedentem; ex quo arguitur, etiam superveniente infirmitate, absentiam non esse tam ex illa; quàm aliunde, sicut erat, cum sanus interesse potens, aberat.

Diximus haec, Clericum seu Beneficiatum ex infirmitate inhabilem pro functionibus sui muneris, non esse privandum beneficio, & fructibus ejus, sed illi deberi, ut ante, quod etiam dicendum videtur, si contingat idem ex debilitatione, seu mutilatione, licet ei evenerit ex culpa, modò talis non sit, ex quo titulo delicti, removendus sit. Nam textus in c. *cum percussio*, vult non debere attendi in tali casu, unde percussio, seu infirmitas, & impotentia corporalis, seu inhabilitas illa perveniat, ut constat ex textu in n. 651.

ARTICULUS II.

Qualiter beneficium providendum, ubi ejus Clericus aegrotat, vel debilitatus est?

655 **E**T si verum sit, titulo infirmitatis, vel debilitationis Clericum non esse removendum à beneficio, & fructibus ejus, sublato ei jure in ordine ad hunc effectum retinendi jus & possessionem ejus, quia tamen certum est, etiam Ecclesiae, sui Clerici, vel Rectoris functionibus destituta, providendum esse, ne divina officia praetermittantur; quaestio est, quid in hoc puncto jure constitutum sit? R. Ante resolut. not. *Coadjutoriam* esse facultatem alicui concessam adjuvandi Beneficiatum in beneficii regimine, nam ab officio *coadjuvandi* dicitur *Coadjutor*; sic Joan. Andr. in c. *fin. de Cleric. non resident. n. 4.* *Coadjutor*, inquit Sylvester V. eod. (ut ipsum nomen sonat) est, qui in alterius adjutorium datur, vel assumitur, vel alio nomine *Adjutor* dicitur. In Jure Canonico est ille

Tom. III.

qui Praelato, in temporalibus & spiritualibus impedito, datur in adjutorium, ut vel rem temporalem, vel spirituales, vel utramque administret. c. *de Rectoribus* & c. *ex parte c. Consultationibus. de Clerico aegrot.* Ubi sermo tantum est de illis, qui non habent futuram successionem, nam Coadjutoriam cum futura successione solus mos, & stylus Curiae Romanae introduxit.

Not. 2. *Coadjutoriam* esse duplicem, 656 aliam *temporalem*, aliam *perpetuam*, aliam *cum jure succedendi in beneficio*, aliam *sine tali jure*: si autem quaeras, an Coadjutoria sit *beneficium Ecclesiasticum*? R. negativè, quocumque modo concedatur. Nam Coadjutori absque futura successione solum conceditur functio, & regimen beneficii, non quidem jure, habito, & potestate; sed facto ipso. Per futuram autem successionem solum datur jus ad beneficium non jus *in beneficio*: ergo Coadjutoria beneficium non est: Sic Abbas c. *de Rectoribus*, de Clerico aegrotante n. 6. Azor 2. p. *instit. mor. l. 3. c. 2. g. 4.* Quapropter *Coadjutus* beneficium retinet, tametsi impotens sit, illud administrare. c. *ex parte de Cleric. aegrot. c. unico. eodem in 6. Trid. Sess. 25. de form. c. 7.*

Dices in c. *Tua nos. 4. de Clerico aegrot.* 657 dicitur quòd ab administratione officii debeat removeri, ibi: *de Sacerdote, qui divino judicio lepra morbo repercussus, in parochiali Ecclesia praelationis officio fungitur: dicimus, quòd pro scandalo, & abominatione populi, ab administratione debeat officio removeri, ita quòd juxta facultates Ecclesiae sibi necessariae, quamdiu vixerit, ministrentur.* R. Ex hoc plus non probari, quàm esse removendum ab administrationis officio, seu exercitio, propter scandalum & horrorem, non autem à potestate, hinc jus administrandi penes eum erit in habitu; penes Adjutorem in facto, sic Azor p. 2. l. 3. c. 3. g. 4. Garcia de *benefic. p. 4. c. 5. n. 5.* Ex quo fit, Beneficiato, solum juxta impedimentum Coadjuri, Coadjutorem concedi, si enim Coadjutus tam temporalia, quàm spiritualia administrare impeditus est, Coadjutori concedenda est libera potestas spiritualium, & temporalium administrandorum: At, si temporalia administrare

U 2 strare

strare potest, solum concedendus est Coadjutor pro spiritualium administratione. Quia Coadjutor ad supplendum impedimentum Coadjuti designatur, sic Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 10. Aug. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 13.

ARTICULUS III.

A quo constitui possit Coadjutor?

658 **P**Ræmittendum, multiplices esse causas, propter quas Coadjutor datur; reduci tamen omnes vel ad impotentiam, cum non potest, vel negligentiam, cum non vult, præstare illa, quæ vi officii, propter quod habet beneficium, præstare tenetur; ex impotentia, si provenit ex Senio, debilitate corporis, velex amentia, vel ex alia infirmitate, ac denique ex defectu scientiæ & prudentiæ; negligentia verò provenit ex malitia. Ex quacunque igitur causa proveniat defectus in officio, & per Beneficiatum non reparatur, dari potest Coadjutor; colligitur ex c. *Tua nos. de Cleric. agrotante* & c. *pastoralis. cod. tit. in 6.* & *Trid. Sess. 21. c. 6. de reform. & tradit.* Azor 2. p. *instit. mor. lib. 3. c. 2. q. 3.* Gonzalez de Mensibus, *Glossa 5. §. 9. an. 19.* his præmissis.

659 Quæstio est I. quis possit dare Coadjutorem Episcopis, vel aliis eo Superioribus? de hac quæstione agitur c. *unico, h. t. in 6. ibi*: Pastoralis officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, *Coadjutorum Episcoporum, & Superiorum Prælatorum dationem intelligendam esse de causis majoribus, & referendam ad Sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contraria) tantummodo postulandum.*

660 Huic decisioni moderationem aliquam ibidem statim subjungit Bonifacius VIII. Author illius c.

Prima est, *ibi*: *ne hoc prætextu Ecclesiæ (existentes præcipue in remotis) dispendia patiantur*: nos eorum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus, *ut Episcopus Senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere: possit de sui consilio & assensu Capituli vel majoris partis ipsius, unum, vel duos, Auctoritate Apostolica, Coadjutores assumere, ad dictum*

officium exequendum. Si verò Episcopus demens, & quid velit, aut nolit, exprimere nesciat, vel non possit: tunc ejus Capitulum, vel duo ipsius partes, eadem auctoritate, unum, aut duos Coadjutores assumant idoneos, qui ejus officium exequantur.

Altera est *ibi*: *Si verò Episcopus demens fuerit Senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis: & Coadjutorem assumere, vel habere noluerit, licet à Capitulo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc nil per Capitulum innovetur, sed hoc casu, & etiam proximo idem Capitulum, Episcopi & Ecclesiæ suæ conditionem & statum, ac facti circumstantias universas, quam citò poterit fideliter & explicitè referat ad notitiam dictæ Sedis, recepturi humiliter, & efficaciter impleturi, quod super hoc per Sedem ipsam contigerit ordinari.*

Tertia, *ibi*: præsentī quoque adjiciemus sanctioni, *ut Coadjutores hujusmodi, de preventibus Prælatorum, in quorum assumentur auxilium, sumptus recipientur moderatos; ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum, vel Ecclesiæ suarum, quomodolibet faciendâ, penitus abstinentes: rationem non solum in districto examine, sed & Prælati eisdem (si sana mentis extiterint) ac Capitulis eorundem, seu etiam ipsorum Prælatorum Successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddaturi. Cæterum quod de Episcopis præmittitur, ad Superiores etiam Prælatos esse volumus, & intelligimus referendum.*

Quæstio 2. est, quis valeat dare Coadjutores aliis Beneficiatis Episcopo inferioribus? Communis responsio est, quòd is, ad quem aliàs pertinet institutio, nimirum Episcopus, vel Legatus; quibus enim instituendi jus de jure datum est; à fortiori etiam datum est jus designandi Coadjutorem, ubi hoc exigit necessitas Ecclesiæ, cui institutus in ea deservire non valet, morbo, senio, debilitatione, vel simili defectu, instituti; sed sine remotione à jure beneficii, sic Abbas in c. *fin. h. t. n. 5.* Joann. Andr. *ibid. n. 7.* & alii.

Dubium

Dubium autem est 1. an Episcopi, & similes, cum opus fuerit, Beneficiis deputare Coadjutorem, possint illum deputare *perpetuò*, & irrevocabiliter? 2. an cum jure futura successione? 3. an designatio Coadjutoris cum jure successione obtineat, licet non fiat specialis derogatio CC. Trid. Sess. 21. de reform. c. 6. dicenti: *Coadjutores, aut Vicarios, pro tempore deputare, partemque fructuum ejusdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacunq[ue] appellatione, & exemptione remota.*

664 Ad 1. R. ab inferioribus summo Pontifice non posse constitui Coadjutores, nisi *temporales*, nimirum durante necessitate Coadjuti, ratio sumitur ex verbis Tridentini relatis num. præced. ibi *pro tempore deputare*, id quo colligitur ex ipso etiam sine, propter quem Coadjutoria fiunt; nec talis designatio Coadjutoris ab executione impeditur, etiam interposita contra eum appellationem; quamvis causam transferat ad Superiorem; sic Barboſa p. 3. allegat. 63. n. 10.

665 Ad 2. R. Coadjutorem cum jure successione à solo summo Pontifice dari posse; sic Azor p. 2. l. 3. c. 2. q. 2. Garcia p. 4. c. 5. n. 16. & alii communiter; nam solus Pontifex jus commune alterare potest; omnis autem provisio, seu promissio beneficii *non vacantis*, sed vacaturi, jure communi irrita est, & nulla ex dict. ergo. Extat in hac materia speciale c. in decreto, 7. q. c. *Petiisti* 17. quoad plura in rem præsentem continet.

Cum enim Bonifacius, Archiepiscopus Moguntinus, à Zacharia summo Pontifice petiisset, ut de ipsius consulto, superveniente sibi senectute, atque corporis imbecillitate, si poterit invenire, alium in eadem Sede, in qua præest, pro sui persona debeat collocare, respondit ei Pontifex, ut habetur in cit. c. sic loquendo: Nos verò, adjutore DEO, consilium præbemus tuæ sanctitati, ut pro salute animarum rationabilium, fautore Christo, *Sedem, quam obtines, Moguntina Ecclesia, nequaquam relinquant.* Sin verò Dominus dederit, *juxta petitionem tuam*, hominem perfectum, qui possit sollicitudinem habere, & curam pro salute animarum, *pro tua persona illum ordinabis Episcopum*, eritque in Evangelio

tibi credito, & ministerio Christi portando, in omni loco requirens, & confortans Ecclesiam DEI.

Deinde in epist. ult. ad eundem, si ⁶⁶⁶ *ad eundem divina voluerit clementia, post tui diem transitus superesse, si cum aptum cognoveris*, & in tua voluntate fuerit definitum, eâ horâ, quâ te de præsentis sæculo migraturum cognoveris, præsentibus cunctis, *tibi successorem designa, ut huc veniat ordinandus. Hoc nulli concedi alii patimur, quod tibi charitate cogente largiri censuimus.* Item ibid. paulo superius. De eo autem, quod tibi successorem constituere dixisti, *ut, te vivente, in tuo loco eligatur Episcopus*, hoc nullâ ratione concedi patimur: quia *contra omnem Ecclesiasticam regulam, vel instituta Patrum esse*, monstratur; sed volumus, ut tibi ministret, & sit in Evangelium Christi adjutor. Nimis enim reprehensibile esse, manifestum est, *ut te vivente, tibi alium substituamus*: sed hoc commoneamus, ut quamdiu te divina jusserit Clementia superesse, sine intermissione orare non cesses, ut tibi DEus illum successorem concedat, qui possit esse placabilis, & populum irreprehensibiliter regere valeat.

In quo textu notandum, quòd, post ⁶⁶⁷ quam Pontifex Bonifacio indulſit facultatem eâ horâ, qua se de præsentis sæculo migraturum cognoverit, sibi designandi successorem præsentibus cunctis, statim subjungat: *hoc nulli alii concedi patimur, quod tibi, charitate cogente, largiri censuimus*; id, quod etiam apertè demonstrant verba seqq. *de eo autem, quod tibi successorem constituere dixisti, ut te vivente &c.* ut supr. Et ideo ut videri potest apud Barboſ. in c. *ſi Petrus* 8. q. 1. n. 2. nec summus Pontifex in vita sibi potest eligere Successorem.

Ad 3. R. quòd sic; quia non extat ul- ⁶⁶⁸ lum Concilium, cui designatio Coadjutoris cum jure successione taliter à Pontifice facta, contrarietur; præsertim cum in c. *Licet* 2. de Præbend. in 6. dicatur, Ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum *plenariam dispositionem* ad Romanum Pontificem pertinere, ita, quòd non solum, ipsa *cum vacant*, de jure conferre potest; *verum etiam jus in ipsis tribuere vacaturis.*

U 3 Dices:

669 Dices : contrarium videri in cit. c. *petiisti*, ut patet ex ejus verbis relat. in n. 666. & seq. Deinde, ex Trid. *Sess. 25. de reform. c. 7.* ibi: si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut Monasterii *urgens necessitas*, aut *evidens utilitas* postulet, Prælato dari Coadjutorem, *is non alias cum futura successione detur, quàm hac causa prius diligenter à sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à jure & decretis, hujus sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælati requiruntur; alias concessiones, super his factæ, subreptitiæ esse censeantur.* Sed *re.* prædicta jura non loqui *procasu*, quo Pontifex ex rationali causa, necessitate, vel utilitate Ecclesiæ id exigente, procederet. Accedit pro 2. quia ipsum Tridentinum, ut sæpe alibi diximus, *Sess. 25. decret. ult.* specialiter excipit *Summi Pontificis Auctoritatem*, quam non obstantibus decretis suis reformatione morum, & Ecclesiastica disciplina, *semper salvam esse voluit.*

670 Ex dict. coll. Episcopo, & superioribus eo, in casu impediendi ex morbo, senio, vel debilitatione, licere sibi substituere Coadjutorem, ex n. 664. Sed solum temporalem, ac sine jure successione, ex n. 665. deinde, ex iisdem causis, si Episcopus, vel eo Superior, taliter impeditus, adjutorem temporalem non assumeret, id posse fieri à Capitulo, *non tamen invito Coadjuvando*; quo casu, si Capitulum judicaret necessarium Coadjutorem, Episcopo illum recusante, rem ad summum Pontificem deferendam esse, juxta n. 661. ubi, verè Episcopus contradictionis incapax foret, ut si esset dæmens, posse constitui, sed temporalem, & sine jure successione, ex n. cit. Denique, Episcopo, & similibus, nec temporalem Coadjutorem dari posse, ab Archiepiscopo, vel majoribus eo, sed inferioribus summo Pontifice, ex n. 659.

ARTICULUS IV.

De Coadjutore, in genere.

671 **S**upponendum juxta impedimentum Coadjuti Coadjutorem concedi ut dictum est, hinc, si Coadjutus, tam temporalia, quam spiritualia administrare impeditus est, Coadjutori concedenda est libera potestas spiritualium, & tem-

poralium administrandi: at si temporalia administrare potest, solum concedendus est Coadjutor pro spiritualium administratione. Quia Coadjutor ad supplementum impedimentum Coadjuti designatur: Sic Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 10. Aug. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 13. quo posito.

Quæstio 1. est, quæ requirantur in 672 Coadjutore dando? *re.* quòd ea, quæ administratio exigit in his, in quibus Coadjuto substituitur. Quare in Coadjutore solum *temporalium*, necessaria est scientia: ad rectè fungendum tali munere, in *Spiritualium* verò, quæ desiderantur in beneficii administratione spirituali; hinc ead. in illo ætas desideratur: quam jure ordinario exigit beneficium, si ei jus in tali beneficio constitutum foret; Sic Azor p. 2. l. 2. c. 2. q. 6. & ideo etiam Coadjutor in spiritualibus, nequit esse Laicus, seclusà dispensatione Papæ, c. *Judicatum* 5. dist. 89. *Not.* autem *per futuram successionem* solum dari jus ad beneficium; non jus *in beneficio*, consequenter Coadjutoriam non esse propriè beneficium; Sc Abbas c. *de Rectoribus* de Clerico ægrot. n. 6. Azor 2. p. *instit. mor. l. 3. cap. 2. q. 4.* Quapropter Coadjutus beneficium retinet, tamen impotens sit illud administrare c. *ex parte de Clerico ægrot. c. unico eod. tit. in 6. Trid. Sess. 25. de reform. cap. 7. & tradit. Navarr. conf. 1.* de Clerico ægrotante. Gonzalez ad reg. 8. *Cancellar. Gloss. 5. §. 9. n. 32.* Garcia de beneficiis 4. p. c. 5. n. 5.

Quæstio altera est, unde, & ex quibus 673 Coadjutori providendum sit? *re.* id definiri in c. *Unico*, h. t. in 6. §. *presenti* ibi: *presenti quoque adjicimus sanctioni, ut Coadjutores hujusmodi de proventibus Prælatorum, in quorum assumuntur auxilium, sumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum vel Ecclesiarum suarum, quomodolibet facienda, penitus abstinentes: rationem non solum in districto examine, sed & Prælati eisdem (si sanæ mentis extiterint) ac Capitulis eorundem, seu etiam ipsorum Prælatorum successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Cæterum, quod de Episcopis pramittitur, ad Superiores etiam Prælatos esse volumus,*

lunus, & intelligimus referendum. Quod si beneficii redditus tennes sint, & Beneficiario, & Coadjutori insufficientes, in sustentationem Beneficiarii expendendi sunt, & Coadjutori aliâ viâ providendum est; quia *in aequali necessitate* Beneficiarius proprius præferendus videtur suo Vicario: sic Abbas c. de *Reitoribus*, de Cleric. egrotant. n. 5. Et ideo, ad providendum Coadjutori cogi potest populus per Episcopum, si quidem Coadjutore indiget, ut sibi spiritualia ministrare, ergo tenetur ei temporalia subministrare; sic Barbosa, Riccius, supra & Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 9.

674 Quæstio est 3. quid juris habeat Coadjutor temporalis? R. quod id, per ordinem ad quod Coadjuto substituitur, ut colligitur ex c. *Ex parte 5. h. t. ibi: per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur*; hinc si datus est Episcopo v. g. *simpliciter* nimirum eum plena potestate, quam Coadjutus habet, vel lege diocesana, vel lege jurisdictionis ordinaria; imò etiam delegatâ vi officii & dignitatis (*non autem persona*) nisi pro certis casibus limitetur, vel ad aliquid adstringatur, quo non tenebatur Coadjutus, idem juris habet Coadjutor.

Hinc fit, quòd, cum in c. *unico §. præfenti*, relato n. 673. prohibeatur illis alienatio rerum Ecclesiæ immobilium, & prætoriarum, quæ servando servari possunt nullam ejusmodi alienationem facere possint. 2. Ibidem Coadjutori imponitur obligatio reddendi plenam suæ administrationis rationem vel ipsi Coadjuto, si capax fuerit; vel Capitulo, aut Superiori; quod verum est, etiam durante officio; cum non habeant tempus officii determinatum, sicut tutores, qui ante finem officii, seu tutelæ (cum habeant tempus determinatum) reddere rationes non obligantur ex L. 3. C. de administrat. Tutor.

675 Dixi: Coadjutori *temporali* prohibitam esse alienationem rerum Ecclesiæ; quod accipe de alienatione *voluntaria*, ad quam scilicet aliâ vi officii non tenetur. Quare, si Coadjutus incapax est, ut beneficii de jure ad ipsius provisionem pertinentibus, provideat, id poterit Coadjutor simpliciter datus, non tantum confirmando electos, aut instituendo præ-

sentatos; Sed etiam providendo per *liberam* collationem, hæc enim, licet non dicatur *libera*, ut possit fieri, vel non fieri; sed solum, ut possit fieri non expectatâ electione, vel præsentatione (quofensu non opponitur *necessaria*) in quantum explicat provisionem faciendam ex officio. Hæc de Coadjutore temporali. Nam de illo, qui Coadjutor datus est cum jure successionis, quædam particularia sunt, de quibus in seqq.

ARTICULUS V.

De Coadjutore in specie.

CUM Coadjutores aliqui dentur solum ad tempus, sine jure successionis nimirum solum pro tempore necessitatis in Coadjuto durantis, ut diximus superius; alii autem cum *jure successionis*, qui communiter dantur pro Canonicatibus, & præbendis in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, de utroque in particulari agendum erit, cum primis autem, ubi Coadjutor habet simul jus successionis, isto per hoc necdum habeat jus reale in beneficio, sed tandem *ad* beneficium, cujus causa Coadjutoria beneficium dici potest, ut notavimus supra.

§. 1.

De Coadjutore cum jure Successionis.

EJUSMODI Coadjutorias non nisi urgente necessitate, vel evidenti utilitate Ecclesiæ dandas esse, constat ex *Trid. Sess. 25. de reform. c. 7.* quamvis hoc decreto non ligetur Authoritas summi Pontificis, ut notavimus n. 669. In casu igitur dati Coadjutoris cum jure successionis, quæstio 1. est, quæ potestas illi competat? Ad hoc respondet Garcia de beneficiis p. 4. c. 5. à n. 53. ut videri potest apud Castropalaum *tr. 13. D. 1. p. 10. n. 1.* his Coadjutoribus concedi facultatem, & potestatem, *tam in temporalibus, quam in spiritualibus* administrandi præbendam cum jure succedendi in illa, ita, ut absente Coadjuto, loco illius, uti præbendatus proprietarius, interservire possit, & stallum in Choro, & locum; vocemque in Capitulo, processionibus, aliisque Ecclesiæ actibus habere nec non omnes, & singulas prærogativas, præeminencias, & honores, quos princi-

principalis ratione Canonicatus, & præbendæ, seu dignitatis habet, & haberet, si præfens adesset, lucrarique omnes fructus, & proventus, etiam anniversaria, & manualia, quos lucraretur proprietarius, si personaliter horis diurnis, & nocturnis adesset, ubi tamen addit: his Coadjutoriis apponi solere primò, ne possit Coadjutor in regimine præbendæ se intromittere, nisi pro voluntate Coadjuti; Secundo, ne prætextu Coadjutoria aliquid exigere possit à Coadjuto pro servitio impensò: tertio, ut, si inserviendo deficiat, ob cujus causam Coadjutus non lucratur, fructus ei solvat, quod amittit: his ita positis.

678 Quæstio altera est, an, petente Coadjuto, teneatur ipsius loco Coadjutor inservire? R. vel in decreto, talem Coadjutorem constituente, apponitur clausula, *quod debeat*, vel tantum, *quod possit* inservire loco Coadjuti? in 1. casu omnes conveniunt, *debere*; in 2. casu, *debitum* negat Navarrus consil. 1. de Cleric. ægrot. à n. 3. affirmat Garcia cit. quem se sequitur Castropalaus cit. p. 10. n. 2. idque probabilius, ratione desumpta *ex vi Coadjutoria assumpta*, nam hæc naturâ suâ ordinatur in commodum Ecclesiæ, & Coadjuti, ut illa debitis functionibus non destituatur; iste autem ab his sublevetur, unde meritò censeri potest intercedere, tacitum contractum intercoadjutum, & Coadjutorem, ut, cum ille voluerit sublevari ex justa, ipse hoc ipso ex vi suscepti muneris supplere debeat, præsertim, cum eo titulo jus successione conferatur.

679 Dices: Papa constituens ejusmodi Coadjutorem, cum sola clausula, *ut possit inservire*, hoc ipso insinuat *liberam facultatem*, adeoque non *necessitatem*; alioquin diceretur, *debet inservire*. 2. Coadjutus non habet obligationem sustentandi Coadjutorem: ergo neque Coadjutori imponi potuit obligatio Coadjuto servienti: videntur enim hæc, *mutuæ* obligationes. R. ad 1. dupliciter intelligi posse *liberam facultatem*, 1. per eam intelligendo, libertatem inservendi, vel non inservendi; 2. intelligendo libertatem seu facultatem *liberam*, hoc est independentem ab alio modo acquirendi potestatem exercendi functiones, in ordine ad quos Coadjutoria da-

tur. In hoc secundo sensu non excluditur obligatio inservendi, Coadjuto petente, quam importat voluntaria susceptio Coadjutoria, ut vi ejus Coadjuto sit provisum cum ejus operam experierit; in primo autem sensu accipi non potest; quia sic Coadjuto per talem Coadjutorem provisum non esset.

Ad 2. Dato anteced. N. conseq. 1. 680 quia loco sustentationis, quam secluso jure successionis, deberet recipere ex fructibus beneficii Coadjuti, ut diximus superius, à Pontifice recipit *ius successionis*; quod utique plus est; præterquam, quòd consentiendo in Coadjutoriam cum jure successionis, quæ non datur (ut simul recipiat sustentationem à Coadjuto) renuntiavit juri cæterotquin accipiendæ ab illo sustentationis; ita sentire videtur Castropalaus cit. tr. 13. D. 1. p. 10. n. 3.

Not. autem quando dicimus, quòd Coadjutor, petente Coadjuto, debeat inservire, licet ei Coadjutoria collata sit sine expressa clausula, *quod debeat*; & solum, constitui, *quod possit*, deberi intelligi, quando alias ipse Coadjutus talem functionem, ex vi sui muneris præstare deberet, vel exigente id bona Ecclesiæ, vel saltem, si alias non lucraretur fructus, distributiones &c. & tali casu, negligente Coadjutore, iisdem, qui censent hunc inservire teneri, etiam censent, obligari ad interessè, & damnum, secutum Coadjuto; alias enim Coadjutoria esset mera expectativa; sic Barbosa in *Trid. Sess. 25. c. 7. n. 14.* contra Navarrum, contrarium sentientem.

Quæstio 2. est, an petente Coadjuto deberet inservire Coadjutor, quando ipse Coadjutus excusatur propter infirmitatem, vel aliud legitimum; R. quòd sic; ita Farinacius Tom. 2. novissimarum decisi: decisi 152. Nam Coadjutor in hunc finem datus est, ut Coadjuto impedito, vice hujus inserviat, ne videlicet Ecclesiæ destituatur debito servitio, ut colligitur ex c. 1. de Cleric. ægrot. in 6. ibi: *ad dictum officium exequendum*; & *Trid. Sess. 25. c. 7.* Nec obstat, si dicas, quòd Coadjutor personam Coadjuti representet, eique concedantur omnes prærogativæ, & præeminentiæ, quibus gaudet Coadjutus, ac in eum translata sit obligatio, quam habet Coadjutus, sed ubi Coadjutus est justè impe-

impeditus, in eo cessat obligatio, ergo & in Coadjutore. *re.* enim, quòd Coadjutor repræsenteret Coadjutum in *præbenda*, non in *infirmis*; hinc, esto Coadjutor possit abesse, quando id posset Coadjutus *ratione præbendæ*; non tamen, quando id potest *ratione infirmitatis*; hoc enim, est *persona*, illud *rei*.

682 Et ideo bene conceditur Coadjutori, quòd Coadjutus habeat *ratione præbendæ*; de quo fusè agit Barbosa in *dist. c. 7. Trid.* sed non, quòd Coadjuto conceditur *ratione circumstantiæ extrinsecæ* v. g. *infirmis*. Aliud etiam est, quòd in Coadjutorem translata sint obligationes *reales* Coadjuti, quas habet *ratione præbendæ*; aliud obligationes *personales*, quas habet Coadjutus *ratione alicujus circumstantiæ efficientis personam*. Cæterum, quo loco sedere possit, ac debeat Coadjutor simplicis Canonici, ac Coadjuto absente præstare functiones; aut, si *præbendæ* sit annexa dignitas, *ratione* cuius Coadjutus alios præcedet? Videri potest resolutum apud Barbof. *cit. à n. 15.* variis resolutionibus *Sacr. Congr. ibid.* relatis.

683 Præter hæc *Not. 1.* Coadjutorem, absente, vel ægrotante Coadjuto, hoc nolente, posse assistere Choro, & vocem habere in Capitulo negari à Garcia *p. 4. c. 5. à n. 59.* affirmari à Navarro, *de Cleric. ægrot. consil. 1. n. 5.* rectius tamen distingui & concedi posse, Coadjutore *iniquè negante* (ut, si Ecclesiæ foret utilis ejus assistentia) nam ad hunc finem datur Coadjutoria; si autem *non iniquè* negari, quòd tunc posset, quando scilicet etiam ipse Coadjutus licitè abesset, quales sunt actus Capitulares, qui spectant solum commodum Coadjuti; quia tunc cessat ratio; quæ est in oppositum.

684 *Not. 2.* Coadjutum morbo, vel aliàs legitimè impeditum haberi pro præfente in ordine ad lucrandos fructus, vel distributiones, licet eo casu non interviat Coadjutor; hoc enim haberet in tali casu, esto careret Coadjutore; nec beneficium Coadjutoris dati debet in ejus damnatum esse; sic Castropalaus *cit. p. 10. n. 9.* de quo tamen V. dicta *n. 680. infine.*

685 *Not. 3.* In quaestione, an Coadjutori rectè detur Sedes Coadjuti: vel ultima post omnes Proprietarios? rectius affir-

Tom. III.

mari pro secundo; quia Coadjutor, esto succedat Coadjuto in his, quæ illi competunt *ratione præbendæ*, secus tamen est in illis, quæ competunt, *ratione antiquitatis*, & ita tenet Gonzalez *ad reg. de Mensibus gloss. 5. §. 9.* Garcia *p. 4. c. 5. n. 66.* quòd procedit, ut nec præcedat Proprietarios noviter ingressos; cum sit eadem ratio, sic DD. *cit.*

Not. 4. Coadjutori competere vo- 686 cem activam & passivam in electionibus Canonicatum, vel aliis officiis Sede vacante, quæ competunt Coadjuto *ratione præbendæ*, non autem, quæ *ratione suæ personæ*; nam in illis, non in his per Coadjutoriam ei substitutus est; sic Garcia *cit. c. 5. n. 87.* & quamvis Coadjutor titulo Coadjutoria non sit Canonicus (nam in beneficio Coadjuto non habet jus *in re*, sed tantum jus *ad rem*, si sit cum futura successione) est tamen de Capitulo, cum *ratione præbendæ* coadjuta, stet loco Coadjuti per ordinem ad functiones competentes *ratione præbendæ*; sic Felinus in *c. accessissent, de Constitut. n. 34.*

Not. 5. Quaestionem moveri à 687 Quintanaduennâ in singularibus *Theol. moral. tr. 7. sing. 42.* utrum Coadjutor Decani, in ipsius absentia pedum ablutionem, similesque functiones, quæ Episcopo & ipsius loco, Decano competunt, exercere valeat? & *ab eod. n. 1.* responderi affirmativè ex decisione facta à sacra Rituum Congregatione in Picentina 8. Maji 1621. quam affert Barbosa *l. 1. de jure Eccles. c. 21. n. 98.* rationem dat, quia officium Coadjutoris est, ut loquitur Glossa in *c. Pastoralis*, ea facere, quæ pertinent ad officium ejus, cui deputatus est: ergo, cum hæc ablutio ad Decanum pertineat, si Episcopus eam non exequatur, in absentia Decani, illam Coadjutor exequatur; ac similiter omnes alias similes propter eandem rationem.

Probat deinde ex Hieronymo Gon- 688 zalez in *reg. 6. Cancell. gloss. 5. §. 9. n. 97.* qui ait: semper in modernis Coadjutoris dici solet, quòd Coadjutor habere debeat omnes, & singulas prærogativas, præeminentias & honores in Choro, Altari & Capitulo, ac Processionibus, nec non in actibus Capitularibus tam intra, quam extra Eccle-

Ecclesiam, quas, & quos prædictus N. ratione talis dignitatis, vel Canonicius & præbendæ habet, & si præfens esset, haberet: ergo cum hæc, ut prærogativa Decani, ipsius Coadjutori competit, dummodo statutum, aut consuetudo vim legis habens non opponatur (sic enim prædicti Doctores sunt intelligendi) sicut in præfenti non opponitur. Ad Rubricam autem Missalis, in qua statuitur, quod *Prælati seu Superior singulorum pedem lavet*, respondet ex eod. Gonzalez, quod Coadjutor sit Prælati, seu Superior, quia, ut inquit Gonzalez *sup. n. 2. & 3.* Coadjutor est Prælati, & ut talis habet curam animarum, plenam, & liberam administrationem; probatque hoc pluribus Juris Canonici testimoniis, & addit n. 41. hoc procedere non solum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus.

689 Limitat autem, dummodo Coadjutor Decani (seu cujuscvis alterius dignitatis) sit Sacerdos; sicut etiam de Decano statuitur à S. Congregatione, juxta dicta *sing. 41. n. 5.* Quia, ut rectè Gonzalez *sup. ait:* In Coadjutore requiritur eadem idoneitas, ac sufficientia, quæ requiritur in titulari: ad fruendum scilicet dignitatis suæ prærogativis. Et licet hæc fruitio, secundum se considerata sacerdotalem, imò nec sacrum Ordinem exigat, sicque à Monialibus exerceri videamus, & à fidelibus etiam Laicis fieri solitam in Ecclesiis testantur S. Augustinus *de Offic. Eccles. c. 12.* Albinus Falcus Magister Caroli Magni *tit. de Coena Domini;* si tamen fiat eo ritu, & solemnitate, quæ juxta Rubricas Missalis Romani fieri debet in Ecclesiis Cathedralibus, & in Collegiatis, Parochialibus, & Regularibus Virorum, necessum est, ut Sacerdos sit, qui eam exequatur; cum vestibus Sacerdotalibus, Ministrisque Diacono, & Sub-Diacono in ea utatur. Sed in his advertendum, quod sæpe diximus, num ea functio competat titulo *præbendæ?* an titulo *antiquitatis* solum, vel alio *personali?* si primum? affirmandum est pro Coadjutore; si secundum? negandum; nam in his non substituitur.

S. 2.

De Coadjutore temporalis.

Qui enim constitutus est cum jure 690 successionis, perpetuus est. Circa temporalem porro, & perpetuam Coadjutoriam illud notandum est, quod neutra sit beneficium Ecclesiasticum, neutri enim conceditur jus in beneficio, sed tantum ejus regimen, & functio, quam præstare aliàs deberet Coadjutus; designatur enim solum ad supplendum impedimentum Coadjuti, ut notat Azor *p. 2. Instit. moral. l. 3. c. 2. q. 2.* Coadjutori porro temporalis obliganda est congrua portio pro qualitate ministerii impenso, juxta *Trid. Sess. 21. de Reform. c. 6.* ibi: *Episcopi, tanquam Sedis Apostolica delegati Coadjutores eis deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare possint, quacunque appellatione, & exemptione remota;* quibus positis:

Quæstio 1. est, an Coadjutor *temporalis* gaudeat eodem jure absentia, quo Coadjutus? R. quòd sic, quia hoc privilegium præbendariis conceditur propter continuum totius anni servitium, ut aliquantum, laboris remissione, temperetur; sic Gonzalez *de reg. Mens. gloss. 5. §. 9. n. 13. Navarr. Consil. 1. de Cleric. agror. n. 6.* Sed hoc intellige, dummodo proprietarius non assumat alios dies absentia; sed inter utrumque conveniat, ne plus temporis ambo tribuant absentia, quàm Rectori talis beneficii, secluso Coadjutore, concessum sit; sic Gonzalez *cit. & Garcia p. 4. c. 5. n. 79.*

Quæstio altera est, an Coadjutor 691 temporalis æque, ac Coadjutus, teneatur ad residentiam? ratio dubitandi videtur, quia residentia fundatur in eo, quòd quis habeat beneficium Ecclesiasticum; at Coadjutor non habet beneficium Coadjuti; ergo vi hujus non teneatur residere; sed affirmandum est nihilominus; nam obligatio residendi fundatur non tantum in beneficio, secundum quod explicatius percipiendorum fructuum; sed etiam in officio, ac ejus exercitio; nam propter hoc datur beneficium, at exercitium Officii est penes Coadjutorem, sic

Qua-

Quaranta in Summa Bullar. V. *Residentia* §. *præter Summistas*, & alii, quos refert, & sequitur Barboſa *de offic. & poteſt. Episcopi* p. 3. *allegat.* 63. n. 8.

693 Quæſtio 3. eſt, an excommunicato Coadjuto inſervire poſſit Coadjutor, & lucrari fructus? videtur dicendum negativè; nam excommunicatus non eſt capax, recipere fructus beneficii ex c. *paſtoralis*. 53. §. *Verum de appellation.* etiam ſi ſerviat per alium; nam quod alicui non licet ſuo, nec licet alieno nomine: dicendum tamen, Coadjutorem non impediri à functionibus beneficii, propter excommunicationem Coadjuti, ſi non eſt conſtitutus ab ipſo Coadjuto; vel ab Episcopo, v. g. quia tunc non agit *nomine*, vel *poteſtate Coadjuti*. Quoad fructus verò dicendam, eos non lucrari, qui cedunt perſonæ Coadjuti; hoc enim probat c. *paſtoralis*; bene tamen eos, qui Coadjutori assignantur in ſtipendium: ſic Garcia *cit. p. 4. c. 5. n. 84.*

Quæſtio eſt 4. An Coadjutor & Coadjutus poſſint ſimul eidem præbendæ inſervire? R. diſtinguendum, an ſervirent ambo tanquam præbendati? & hoc non; quia præbenda tantum eſt unica; in una autem, duo eſſe; non poſſunt præbendati; an ſolum tanquam unius præbendæ Rectores, Coadjutus in habitu; Coadjutor in actu? & affirmandum eſt in caſu concurrentium plurium functionum, ut ſi unus deſerviat in Choro; alter in Eccleſiæ negotio temporalis.

694 Quæſtio eſt 5. Quando finiatur Officium Coadjutoris temporalis? R. quòd morte naturali, vel civili ipſius Coadjuti; ſic Joann. Andr. in c. *ſin. h. t. n. 10.* Nam extincto Coadjuto non exiſtit *coadjutorandus*, ergo nec Coadjutor, hoc præciſè titulo datus; cujus ulterior ratio eſt; quia Coadjutor *pro tempore*, ſolum datur aegrotanti, vel debilitato propter *neceſſitatem*; quam is, cum vi officii deberet, haber, ut ſerviat Eccleſiæ; at hoc totum ceſſat mortuo Coadjuto; id, quod etiam colligitur ex c. *Grandi. 2. de ſupplend. negl. Pralat.* ubi Regi Portugalliæ Coadjutor datus fuit citra præjudicium filii legitimi, ſi quem Coadjutus haberet, ubi is regni gubernationem ſuſcipere poterit.

Tom. III.

Quæſtio eſt 6. An Coadjutor non reſidens privari poſſit Coadjutoria? R. poſſe, ſervatâ juris formâ; quia, licet Coadjutor obligatus ſit ſolvere Coadjuto intereſſe, ac damnum, ſi non reſideat, & conſequenter ab hoc privari non poſſit ſuo munere, quia tamen conſiderato damno Eccleſiæ, & religionis, quod emergit ex neglecto ſervitio, per illam ſolutionem non ſatiſſit, ideo adhuc manet locus illi privationi.

Quæſtio eſt 7. An Coadjutoria inducat incompatibilitatem cum quolibet alio beneficio, ſive habito à Coadjutore, ſic habendo? R. quòd ſi beneficium petat reſidentiam, incompatibilem cum Coadjutoria, omnino inducat incompatibilitatem, quoad retentionem; hinc per pacificam conſecutionem novi beneficii incompatibilis, vacat Coadjutoria prius obtenta, & ex vi illius Coadjutor in beneficio, ſeu præbenda Coadjuto ſuccedere non poteſt. Clem. *gratia de Reſcript.*

Quæſtio eſt 8. An Coadjutor cedere poſſit Coadjutoria, invito Coadjuto? R. quòd Coadjutoria, ſecundum quod dicit jus ſuccedendi, poſſit renunciari, cum ſit purus favor; non autem, ſecundum quod dicit obligationem ſerviendi loco Coadjuti, hoc invito; niſi accedat conſenſus Pontificis; quia ſic continet favorem tertii, nempe Coadjuti, & Eccleſiæ; ſi autem non renuat Coadjutus, ſufficit conſenſus Ordinarii, ſic Garcia *cit. c. 5. n. 126.*

Quæſtio eſt 9. An Coadjutor teneatur ſubire onera aliorum Juniorum Canonorum? an ſolius Coadjuti? R. quòd ſolius Coadjuti, quia illi, non alteri, ſubrogatur. Caterum, multæ, quæ ob defectus, & culpas in ſervitio ſolent imponi, etiam imponi poſſent ob defectus commiſſos à Coadjutore, niſi Coadjutus excuſetur à ſervitio propter legitimum impedimentum, ſic Caſtropalaus *cit. n. 45.*

Quæſtio eſt 10. an Eccleſiæ Cathedralis Coadjutorem à Papa datum, poſſint recuſare? R. negativè, quia diſpoſitionem Superioris nequit inferior mutare. c. *inferior de major. & obed. & Clement.*

ment. *Ne Romani de Elect.* Et ex eadem causâ nequeunt ejus potestatem limitare.

700 Quæstio est 11. An Coadjutor teneatur mentionem facere de beneficiis *obventis*, ut Coadjutoria firma sit? *R.* affirmative, si postulent residentiam cum Coadjutoria incompatibilem; quia duo simul incompatibilia, cum ab obtinente utriusque satisfieri non possit, retineri nequeunt; sed quid, si non sit incompatible? *R.* adhuc fieri debere mentionem cujuslibet beneficii, & juris ad illud, aliâs Coadjutoria, cum *fuura successione*, nulla erit, ut colligitur ex c. *si motu proprio. de prabend. in 6. & Clem. II. de Offic. Ord.* quia talis Coadjutoria est jus ad beneficium, ex quo inferitur collatio ejus, exe-

quenda tempore vacationis. Dixi *nulla erit*, intellige quoad *successionem*, & servitium; sic Castropalaus *cit. n. 49.*

Quæstio est 12. an Coadjutor Epi-701 scopi, vel Prælati beneficia, conferre possit? *R.* posse, quando Coadjutus est demens, vel, sic inhabilis, ut ipse consensus, & auctoritatem præstare non possit; secus, id præstare est Coadjuti cum consilio Coadjutoris; quod tamen non requiritur ad substantiam actûs; ita Pirhing. *de Cleric. Egrot. n. 18.* Nec obstat, quod alienatio Coadjutoribus prohibita sit; & collatio beneficii sit quædam alienatio. Nam illa prohibitio intelligitur de alienatione *voluntaria*; non *necessaria*, seu ex dispositione legis arg. *L. alienationes ff. familiæ heriscunda.*

QUÆSTIO VII. IN TIT. VII. DE INSTITUTIONIBUS.

Cum varii sint modi Ecclesiastica beneficia canonicè acquirendi, eisque providendi, nimirum postulatione admîsâ, de qua egimus *lib. I. tit. 5.* 2. Electione confirmatâ, de qua *ibid. tit. 6.* 3. Translatione legitimâ, de qua *ibidem tit. 7.* 4. Renuntiatione admîsâ, de qua *ibid. tit. 9. hoc tit.* agitur de duobus aliis modis, nimirum *institutione*, qua acquiritur beneficium *liberum*, quorum explicationem jam suprâ dedimus. Sermo autem est de institutione Canonica, quam exposuimus sup.

ARTICULUS I.

Quid sit Institutio Canonica?

702 Ante resolut. *Not. 1. Institutionem* in genere tripliciter accipi, primò, *latè*, prout includit liberam collationem beneficii; 2. *strictè* & proprie; & sic significat actum, quo jus beneficii, præviâ præsentatione, vel nominatione, legitimâ auctoritate transfertur in præsentatum, vel nominatum: 3.

quandoque pro investitura, seu missione, in corporalem, seu actualem possessionem beneficii, quæ jure communi ad Archi-Diaconum spectat c. *ad hæc, & c. ad nostram. de Offic. Archi-Diac.* Latissimè autem sumitur *Institutio* pro qualibet legitima provisione, seu modo, quo acquiritur beneficium, sive sit electio cum sequente confirmatione, sive postulatio cum admissione Superioris; sive institutio facta præcedente præsentatione Patroni, vel nominatione alterius, vel libera collatio; his prænot.

Not. 2. Quamvis, ut diximus, plu-703 res sint in specie modi acquirendi beneficia Ecclesiastica, loquendo tamen generatim, id posse evenire duobus modis, nimirum *justè*, seu legitimè, & *injustè*, seu illegitimè. *Justè*, cum, *injustè*, sine *Canonica Institutione*. Beneficium enim Ecclesiasticum non potest licitè, sine Canonica Institutione obtineri juxta primam regulam *jur. in 6.* ubi *not. Institutionem* hoc loco sumi latissimè, juxta dicta *n. præced.*

Not.